

پیام جدید اوجالان

«عبدالله اوجالان»، رهبر زندانی حزب کارگران کردستان (پکک) در ترکیه، در پیامی جدید بر عزم خود برای پیشبرد فرایند صلح و گشایش عصر جدیدی مبتنی بر توافق دموکراتیک تأکید کرد؛ این پیام در حالی منتشر شده است که مذاکرات و گفت‌وگوها درباره «فرایند ترکیه عاری از تروریسم» که اوجالان و گردهای طرفدار وی آن را «فرایند صلح و جامعه دموکراتیک» می‌نامند، ادامه دارد. اوجالان در پیامی که روز دوشنبه در مراسمی توسط انجمن آناتولی برای همبستگی با خانواده‌های کشته‌شدگان اعضای پکک در استانبول قرائت شد، گفت: «وظیفه ما امروز این است که میراث تاریخی خود را با صلح پایه‌گذاری کنیم و درهای عصر جدیدی را بر اساس توافق دموکراتیک بگشاییم.» وی که در ۲۷ فوریه گذشته از زندان خود در جزیره امرالی در غرب ترکیه «فراخوانی برای صلح و جامعه دموکراتیک» صادر کرده بود، از پکک خواست تا خود را منحل کرده، سلاح‌ها را زمین بگذارند و به فعالیت سیاسی در چارچوبی قانونی و دموکراتیک روی آورند. اوجالان در پیام خود تأکید کرد: «باید به وضوح تأکید کنیم که مبارزه برای آزادی در این مرحله، هنر افزایش مرگ نیست، بلکه هنر سازمندی زندگی، ساختن زندگی دموکراتیک، برابر و با کرامت است.» وی در ادامه افزود: «هر از دست دادن برای من، انگیزه‌ای برای مبارزه و ردی سنگین در قلب است. می‌خواهم جلوی سقوط یک جوان دیگر را بگیرم و مانع از آن شوم که مادر دیگری داغدار از دست دادن فرزندش شود. میراثی که برای مایه جا گذاشته‌اند، ادامه جنگ نیست، بلکه نشان دادن عزم و اراده برای رسیدن به راه حلی دموکراتیک است.» اوجالان همچنین تأکید کرد که تعهد واقعی به معنای هموار کردن راه برای بیشتر شدن تلفات نیست، بلکه برعکس، به معنای ایجاد زمینه سیاسی و اجتماعی شجاعانه برای مبارزه صلح‌آمیز است. این پیام همزمان با برگزاری نشست پارلمانی در ترکیه منتشر شد. در این نشست، نمایندگان احزاب سیاسی شرکت‌کننده در «کمیته همبستگی ملی، برادری و دموکراسی» که توسط پارلمان ترکیه برای ایجاد اساس قانونی خلع سلاح پکک و فرایند صلح تشکیل شده است، شرکت داشتند. هدف از این نشست، بحث درباره سازوکار نگارش گزارش نهایی کمیته بود که از ۵ اوت گذشته ۱۹ جلسه برگزار کرده است.

هشدار نتانیاهو به اردوغان

روزنامه عبری «یدیعوت آحارونوت» گزارش داد که «بنیامین نتانیاهو»، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی به «رجب طیب اردوغان»، رئیس‌جمهور ترکیه هشدار داده است. نتانیاهو در بیانیه مشترکی با «کریاکوس میتسوئولیدس»، نخست‌وزیر یونان و «نیکوس کریستودولیدس»، رئیس‌جمهور قبرس، از توافق برای گسترش همکاری نظامی و امنیتی با هر دو کشور خبر داد. وی روز دوشنبه در بیانیه‌ای مشترک گفت: «ما توافق کردیم که همکاری‌های امنیتی و فناوری را تقویت کنیم.» نتانیاهو افزود: «با هم، از طریق قدرت به ثبات و از آن مهم‌تر، از طریق قدرت به صلح دست خواهیم یافت.» نتانیاهو در بیانیه خود، بدون نام بردن از رجب طیب اردوغان خطاب به او گفت: «به کسانی که در مورد ساختن امپراتوری‌ها و تسلط بر دولت‌ها خیال‌پردازی می‌کنند، می‌گویم: فراموشش کنید. این اتفاق نخواهد افتاد. حتی به آن فکر هم نکنید.» نتانیاهو ادعا کرد: «ما به دفاع از خود متعهد و قادر به آن هستیم و همکاری ما این قابلیت‌ها را تقویت می‌کند. ما، دموکراسی‌های شرق مدیترانه، با هم امنیت، رفاه و آزادی را افزایش خواهیم داد.» روزنامه عبری معاریو پیش از این فاش کرده بود که در بحبوحه گزارش‌هایی از یونان و قبرس مبنی بر «تغییر شکل» معماری امنیتی در خاورمیانه، نشست سه‌جانبه‌ای روز دوشنبه در تل‌آویو برگزار شد.

سربازان مان را از دست می‌دهیم.» عبدی اظهار داشت: «ما بیش از ۲۶ بازداشتگاه و سه زندان اصلی داریم که در مجموع تا ۱۰ هزار زندانی مرد داعشی را در خود جای داده‌اند. زندان‌های اصلی در حسکه قرار دارند که هر کدام ۳ تا ۴ هزار زندانی دارند؛ همچنین زندان‌های دیگری در رقه با ۱۵۰۰ زندانی و در قامشلی با ۱۰۰۰ زندانی داریم. این افراد جنگجویان بسیار خطرناکی هستند.»

او مدعی شد: «ارتش ایالات متحده همواره تلاش دارد بر این مسئله (مبارزه با داعش) تمرکز کند. ما فرماندهی مرکزی ایالات متحده (سنکتام) و دریاسالار برد کوپر را داریم که بسیار حامی هستند، اما ارتش آمریکا نیازمند حمایت سیاسی بیشتری در کنگره است. پشتیبانی سیاسی از جانب کنگره فوق‌العاده حائز اهمیت است.»

او گفت: «پرزیدنت ترامپ می‌خواهد عظمت را به سوریه بازگرداند. برای انجام این کار، او باید از نیروهای دموکراتیک سوریه حمایت کند. SDF باید در ائتلاف جهانی علیه داعش و همچنین در دولت جدید سوریه گنجانده شود. کمک ایالات متحده برای تمرکززدایی از قدرت در سوریه بسیار مورد نیاز است.»

جدال آنکارا با کردها، جدالی فراتر از سوریه

به‌عنوان نشانه‌ای برای جدی بودن عزم ترکیه برای مبارزه با گروه‌هایی که آنکارا آن‌ها را تروریستی می‌داند، ترک‌ها تلاش دارند تا همکاری ایران را نیز برای مبارزه با این گروه‌ها جلب کنند.

عمر چلیک، سخنگوی حزب حاکم عدالت و توسعه (AKP) اعلام کرد: «هدف اصلی، نابودی سازمان تروریستی پ.ک.ک در تمام شاخه‌ها و انشعابات آن، از جمله به اصطلاح نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) در سوریه و پژاک در ایران و همچنین تشکیلات ایدئولوژیک و مالی غیرقانونی آن در اروپا است.» او افزود: «ما باید بر اطمینان از اینکه ترک‌ها، کردها و اعراب در منطقه‌ای عاری از تروریسم در رفاه و صلح زندگی می‌کنند، تمرکز کنیم. نیروهای دموکراتیک سوریه باید در مورد توافق ۱۰ مارس پیشرفت می‌کردند، اما دلیل حرکت در جهت مخالف، توهم آنها در مورد تجاوز صهیونیستی است. آنها معتقدند که می‌توانند با همکاری با تجاوز صهیونیستی به هر چیزی دست یابند. این بسیار اشتباه است.»

در همین راستا، روز شنبه نیز یاشار گولر وزیر دفاع ترکیه در یک نشست محلی گفت: در زمان حمله اسرائیل به تهران، گروه‌های تروریستی پژاک و پ.ک.ک (حزب کارگران کردستان ترکیه) با تصور شکست جمهوری اسلامی و تغییر نظام، نیروهای خود را از عراق به ایران منتقل کردند.

به گزارش وبسایت یت‌کین‌ریپورت، از همکاری اطلاعاتی ترکیه با ایران درباره وضعیت پژاک خبر داد و افزود: «در نتیجه این همکاری اطلاعاتی، ایران با انجام عملیات سنگین، ضربات شدیدی به این سازمان تروریستی وارد کرد.» وزیر دفاع ترکیه اظهار کرد: «در طول حمله اسرائیل، پژاک چهره واقعی خود را به مردم ایران نشان داد.»

تحلیلگران معتقدند اختلافات ترکیه با اسرائیل بر سر مسئله سوریه و به‌ویژه موضوع کردها می‌تواند همکاری نزدیک‌تر تهران و آنکارا را در پی داشته باشد.

انسیتیتو واشنگتن در تحلیلی پیش‌بینی کرده است که روابط بین ترکیه و اسرائیل بدتر خواهد شد: «ترکیه نخستین و برای چندین دهه یگانه کشور با اکثریت مسلمان بود که اسرائیل را در سال ۱۹۴۹ به رسمیت شناخت و روابط دیپلماتیک با آن برقرار کرد. سکولاریسم حاکم بر دوران کمالیستی ترکیه و راهبرد اسرائیل مبنی بر یافتن شرکای منطقه‌ای فراتر از حلقه همسایگان بلافصل، هر دو در شکل‌گیری این مناسبات نقش آفرین بودند؛ روندی که تا پایان قرن بیستم به ایجاد پیوندهای عمیق امنیتی، اطلاعاتی، نظامی و اقتصادی انجامید. با این حال، در دوران زمامداری اردوغان و در سایه سیاست خارجی ترکیه که دیگر غرب‌محور نبود، روابط دوجانبه دچار افول شدیدی شد. در سال ۲۰۰۶، اردوغان با میزبانی از هیئت‌ای از گروه حماس، به تنش‌ها دامن زد. این روابط در جریان حادثه ناوگان آزادی در سال ۲۰۱۰ به‌طور کامل فروپاشید؛ زمانی که کماندوهای اسرائیلی به کشتی ترکیه‌ای که قصد شکستن محاصره نوار غزه (تحت کنترل حماس) را داشت یورش بردند و طی آن هشت شهروند ترکیه و یک شهروند دوتابعیتی آمریکایی-ترکیه‌ای را به قتل رساندند. دوران طولانی نخست‌وزیری بنیامین نتانیاهو تنها به این سقوط آزاد شتاب بخشید؛ خصومت عمیق و متقابل میان او و اردوغان، احیای پایدار روابط را عملاً ناممکن ساخت. هم‌زمان، اسرائیل تماس‌هایی با نیروهای دموکراتیک سوریه برقرار کرد؛ گروهی که رهبری آن در دست شاخه‌ای از دشمن دیرینه آنکارا، یعنی حزب کارگران کردستان (پکک) که به عنوان گروهی تروریستی شناخته می‌شود قرار دارد. تحولات دو سال گذشته، چشم‌انداز روابط دوجانبه را پیچیده‌تر و تیره‌تر ساخته است. دسامبر گذشته، ترکیه در سقوط دمشق توسط گروه‌های شورشی به رهبری هیئت تحریرالشام که آن نیز گروهی تروریستی شناخته می‌شود نقش آفرینی کرد. این اقدام قدرت‌طلبانه، سیاست‌گذاران اسرائیلی را نگران ساخت و برخی از آنان را به این نتیجه رساند که ترکیه در حال گذشتگی، به قیاب منطقه‌ای جدیدی برای تل‌آویو بدل شده است. متقابلاً، سیاست‌گذاران در آنکارا نیز به‌طور فزاینده‌ای احساس مشابهی نسبت به قدرت نظامی اسرائیل دارند که از اکتبر ۲۰۲۳ به نمایش گذاشته شده است.»

در سوریه پس‌اسد

با ارتش سوریه اهمیت دارد؟

می‌گویند این گروه اکنون در واگذاری این قدرت تردید دارد. «رابین یاسین-کساب»، نویسنده سوری و از مؤلفان کتاب «کشور در آتش: سوری‌ها در انقلاب و جنگ»، در این باره به الجزیره گفت: «از منظر توان دفاعی و استقلال در تصمیم‌گیری، کردها معتقدند به جایگاهی دست یافته‌اند که پیش‌تر هرگز نداشته‌اند و حاضر به از دست دادن آن نیستند.»

الشروع و جلب حمایت آمریکا

دولت جدید سوریه از حمایت قابل توجه بین‌المللی و منطقه‌ای برخوردار شده است؛ امری که می‌توانست اعتماد به نفس دمشق را در تعامل با نیروهای دموکراتیک سوریه تقویت کند. به‌ویژه ایالات متحده در ماه‌های اخیر به دمشق نزدیک‌تر شده است؛ چنان‌که رئیس‌جمهور الشرع دیداری تاریخی از کاخ سفید داشت و ظاهراً موفق به جلب حمایت دونالد ترامپ شد.

آمریکا که خود نیروهای دموکراتیک سوریه را برای نبرد با داعش آموزش داده و تجهیز کرده بود، اکنون موضع متفاوتی اتخاذ کرده است. تام باراک، فرستاده ویژه ترامپ در امور سوریه، اعلام کرده که واشنگتن از ادغام نیروهای دموکراتیک سوریه در دولت مرکزی حمایت می‌کند و تمایلی به جدایی این نیروها یا تشکیل موجودیتی خودمختار شبیه اقلیم کردستان عراق ندارد. باراک همچنین از «گزینه‌های معقول» ارائه‌شده توسط دولت سوریه به کردها تمجید کرده است.

ولادیمیر ون ویلگنبرگ، تحلیلگر مسائل کردی مستقر در اربیل، در این باره به الجزیره گفت: «آمریکا خواهان ادغام نیروهای دموکراتیک در دولت انتقالی جدید است، اما نمی‌خواهد تنش میان این نیروها و دمشق به درگیری نظامی منجر شود، چراکه این امر خلاقانه‌ای امنیتی ایجاد می‌کند که فرصت احیای داعش را فراهم می‌سازد.»

روز جمعه، خبرگزاری رویترز گزارش داد که دمشق «نسبت به سازمندی مجدد حدود ۵۰ هزار جنگجوی نیروهای دموکراتیک در قالب سه لشکر اصلی و تیپ‌های کوچک‌تر ابراز تمایل کرده است؛ مشروط بر اینکه این نیروها بخشی از زنجیره فرماندهی را واگذار کرده و قلمرو خود را به روی سایر یگان‌های ارتش بکشایند.» با این حال، مقامات رسمی به رویترز گفتند که توافق نهایی قریب‌الوقوع نیست و نیاز به گفت‌وگوهای بیشتری وجود دارد.

با وجود تمام چالش‌ها، تحلیلگران معتقدند توافق ۱۰ مارس که توسط الشرع و مظلوم عبدی امضا شد، در محدود کردن دامنه درگیری‌ها مؤثر بوده است. مک‌گی گفت: «نکته قابل توجه این است که از زمان امضای توافق، درگیری مستقیم بسیار اندکی میان دولت و کردها رخ داده که نشان می‌دهد دست‌کم بند مربوط به آتش‌بس رعایت شده است. اما در سایر مفاد، پیشرفت چندانی مشاهده نمی‌شود.»

هنوز مشخص نیست که درگیری‌های روز دوشنبه چه تأثیری بر سرنوشت توافق خواهد گذاشت، اما تحلیلگران بر این باورند که تحقق ادغام کامل نیروهای دموکراتیک سوریه در ارتش پیش از پایان سال ۲۰۲۵ بعید به نظر می‌رسد. ون ویلگنبرگ گفت: «مهلت زمانی به‌سرعت در حال اتمام است، اما برخی مقامات تأکید دارند که اجرای صحیح توافق مهم‌تر از پایبندی خشک به ضرب‌الاجل است؛ بنابراین احتمال تمدید مهلت وجود دارد.» وزیر دفاع ترکیه روز شنبه اظهار کرد: «مذاکرات با آمریکا درباره ادغام کردها در ارتش سوریه ادامه دارد. دیدگاه‌های آمریکایی‌ها تغییر کرده و اختلافات با آنها کاهش یافته است. ما به صراحت خواسته خود را بیان کرده‌ایم و ادغام باید به صورت فردی صورت گیرد و ادغام آنها در ارتش به صورت یگان مجزا را نمی‌پذیریم.»

حمایت اسرائیل از مظلوم عبدی

رژیم اسرائیل و رسانه‌های فعال در آن، در ماه‌های اخیر تلاش زیادی کرده‌اند تا بیش از همیشه به صدایی برای نیروهای دموکراتیک سوریه تبدیل شوند. اوایل ماه دسامبر، روزنامه اورشلیم پست گفت‌وگویی با مظلوم عبدی، رهبر این نیروها داشت که در آن عبدی کوشید با تکیه بر برخی موارد مهم برای واشنگتن، نظر دولت ترامپ را جلب کند. یکی از این موارد، موضوع داعش بود.

عبدی در این مصاحبه گفت: «سوریه از نظر تاریخی در شرایط بسیار حساسی قرار دارد و وضعیت متفاوتی را در روابط با غرب تجربه می‌کند.» او اظهار کرد: «پیش از شکل‌گیری ائتلاف جهانی، ما در اینجا در شمال شرق سوریه با خطر داعش مقابله کردیم. اکنون مراکز بازداشت متعدد، خانواده‌های داعش و هسته‌های مخفی داعش را داریم که همچنان در اینجا فعال هستند. ما هنوز در حملات داعش به نیروهای دموکراتیک سوریه در رقه، دیرالزور و سایر مناطق،